

نقش ایران در آینده مناسبات ایران-امریکا

مرکز مطالعات الجزیره - آوریل ۲۰۱۴

گرد آوری : دکتر فاطیما ال - اسمادی

مترجمین:

دکتر اردشیر سنائ - استادیار روابط بین الملل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

حسن صمدی

محمد خانی اسفندآبادی

انتشارات هدف

۱۳۹۳

عنوان: نقش ایران در آینده مناسبات ایران-امریکا

مشخصات نشر: تهران: هدف، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۳۵-۱۷-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

عنوان اصلی: Iran-US Rapprochement Iran's Future Role.

مترجمین: دکتر اردشیر سنایی، حسن صمدی، محمد خانی اسفند آبادی.

موضوع: نقش ایران در آینده مناسبات ایران-امریکا

شناسه افزوده: سنایی، اردشیر، ۱۳۰۱

شناسه افزوده: صمدی، حسن، ۱۳۴۱

شناسه افزوده: خانی اسفند آبادی، محمد، ۱۳۸۳

نقش ایران در آینده مناسبات ایران-امریکا

گرد آورنده: دکتر فاطیما ال -اسمادی

مترجمین: دکتر اردشیر سنایی - حسن صمدی - محمد خانی اسفندآبادی

ناشر: انتشارات هدف

چاپخانه: فرید

صحافی: پیوند

صفحه آرای: سارا صمدی

طراح جلد: محسن مقدم

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۷۳۵ - ۱۷ - ۸

قیمت ۱۷۰۰۰۰ ریال

تمامی حقوق قانونی اثر متعلق به انتشارات هدف است.

تلفن ۰۹۱۲۴۰۱۵۲۳۶

Email: Nashrehadaf@gmail.com

www.Nashrehadaf.ir

فهرست مطالب

مقدمه.....	۶
ایران در سیاست جهانی بعد از روحانی (دکتر آرشین ادیب مقدم).....	۱۰
آینده روابط ایران - ایالات متحده (سید حسین موسویان).....	۲۶
صداها و واکنش بازیگران در حوزه سیاسی ایران (فراه ال-زمان ابو شوئیر).....	۴۴
مکانیسم های ایجاد رابطه ایران - آمریکا: درس هایی از گذشته (دکتر مارک کاتز).....	۶۹
ایجاد رابطه ایران - آمریکا: بیت المقدس به کجا ختم می شود؟ (دکتر فاطیما ال-اسمادی).....	۸۵
روابط ایران-روسیه به دنبال ایجاد رابطه ایران-آمریکا (کارینا فایزولینا).....	۱۱۰
ایجاد رابطه ایران-آمریکا و روابط ترکیه-ایران: فرصت ها و تهدیدهای بالقوه (دکتر محمد جابر تالچی).....	۱۲۸
نقش در حال رشد ایران در آسیای مرکزی؟ محاسبه سود و زیان های سیاسی، اقتصادی و ژئوپلیتیکی (دکتر سیاستین پیروس).....	۱۴۷
خلاصه و نتیجه گیری.....	۱۶۴

مقدمه:

توسعه و رشد موفق وضعیت ایران در منطقه در توافق هسته ای ژنو میان ایران و کشورهای ۵+۱ منعکس شده است. از زمانی که رئیس جمهور ایران حسن روحانی اظهار داشت که: روابط بین المللی دیگر بازی بردو باخت نیست بلکه یک فضای چند جانبه است که در آن رقابت و همکاری باهم وجود دارند، رابطه میان ایران و ایالات متحده مسیر جدیدی را طی کرده است.

"تعامل سازنده" عبارتی است که به تازگی در واژگان سیاست خارجی ایرانیان وارد شده است و بخشی از تلاشهای حکومت ایران برای اصلاح اقتصاد است. این اصلاحات برای تحقق نیازهای جامعه ایرانی و تقویت وضعیت بین الملل ایران ضروری است. روشن است که از بین بردن تنش ها با ایالات متحده و غرب قویا به حصول این اهداف مرتبط می شود، در واقع نقش ایران بعنوان یک واسطه یا مجری در حوزه های اقتصادی و ژئوپلیتیک قابل انکار است.

توافق ژنو (برنامه اقدام مشترک) با مشکلات و موانعی همراه بوده است و مباحثات فراوانی اخیراً در مورد پیامد ایجاد رابطه ایران-آمریکا در خصوص توازن قدرت در منطقه صورت گرفته است. عقاید متفاوت هستند برخی معتقدند که رابطه نزدیک، نقشه منطقه را تغییر خواهد داد و تاثیرات بلند مدتی را خواهد داشت در حالیکه برخی دیگر پیامدهای این رابطه را منفی می دانند و احتمال موفقیت آن را زیر سوال می برند.

این پروژه تحقیقاتی، آینده ایجاد رابطه ایران-آمریکا و نقش بین المللی و تاثیرات رو به گسترش ایران را مورد بحث قرار می دهد. فصول این پروژه بوسیله محققان و کارشناسان روابط بین الملل و امور ایران نوشته شده اند.

۱. سیاست خارجی ایران: مسیرهای آتی

آیا تغییرات جدیدی در سیاست خارجی ایران بوجود آمده است؟ تا چه حد این ادعا واقع گرایانه و دقیق است که سیاست خارجی ایران از مواجهه منفی به سمت دیدگاه مثبت و تعامل با جهان بیش رفته است؟ در این بخش، دکتر آرشین ادیب مقدم، رئیس مرکز مطالعات ایران در دانشگاه لندن، تغییرات موجود در سیاست خارجی ایران را مورد بحث قرار می دهد. تغییراتی که با ریاست جمهوری روحانی شکل گرفتند و در این مقاله تحت عنوان: ایران در سیاست جهانی بعد از روحانی، نام گرفته است، و مرکز خاصی بر روی اولویت های استراتژیکی ایران قرار گرفته است.

۲. شکل و آینده ایجاد رابطه میان ایران-آمریکا

مقامات عالی ایران، همکاری و مذاکره با ایالات متحده را در چند موضوع مطرح کردند، اولین موضوع تروریسم بود. سه مقاله این موضوع بررسی و این سوالات را دنبال می کنند: آینده ایجاد رابطه ایران-آمریکا چه می شود؟ آیا رابطه میان این کشور به تبادل علاقمندیها و گرایشات محدود می شود (که روحانی آن را سیاست رقابت و همکاری امید) با آیا آنها رشدی را در آینده تجربه خواهند کرد؟ تاثیر این رابطه بر همسایگان عربی ایران به خصوص عربستان سعودی چگونه خواهد بود؟

سید حسین موسویان، عضو سابق تیم مذاکره کننده هسته ای و محقق دانشگاه پرینستون، روند موجود را در سه مکتب ایدئولوژیکی متفاوت در حوزه سیاسی ایران با توجه به رابطه موجود با واشنگتن در مقاله ای تحت عنوان آینده روابط ایران-آمریکا مورد بحث قرار می دهد.

فراه‌ال‌زمان ابو شوئیر، محقق و فعال رسانه ای مستقر در تهران، واکنش های داخلی در خصوص این رابطه را در مقاله ای تحت عنوان صداهای داخلی: فعالان حوزه سیاسی ایران، مورد توجه قرار می دهد. او موقعیت احزاب سیاسی ایران را در باب ایجاد رابطه ایران-آمریکا مرور کرده و نگاهی به دلایل افرادی دارد که این رابطه را رد می کنند و برخی دیگر آن را پذیرفته و از آن دفاع می کنند. مقام ارشد نظام یک مثال است، این مرجع مذاکره با واشنگتن در خصوص موضوع هسته ای را مانع نمی شود اما با آن موفقیت در این ایجاد رابطه قائل به محتاط کاری است.

دکتر مارک کاتر است. روابط بین الملل در دانشگاه جورج میسون آمریکا، ایجاد رابطه میان ایران-آمریکا را با مدل ثنوفه ایجاد رابطه آمریکا با اتحاد شوروی و نیز با مدل موفق ایجاد رابطه چین-آمریکا در مقاله ای تحت عنوان: مکاتبات هم‌های رابطه ایران-آمریکا: درس‌هایی از گذشته، مورد مقایسه قرار می دهد.

۳. ایجاد رابطه ایران-آمریکا و امنیت

دکتر فاطیما ال-اسمادی محقق مرکز مطالعات الجزیره این موضوع را در مقاله اش تحت عنوان "ایجاد رابطه ایران-آمریکا: مسیر بیت المقدس به کجا ختم می شود؟" بررسی می دهد. این مقاله تاثیر این رابطه بر فلسطین را مورد بحث قرار میدهد و نیز شاخصه های اجتماعی-اقتصادی داخلی را کنترل می کند که تغییر مسیر در سیاست های ایران را پیشگویی می کند.

۴. ایجاد رابطه: روابط و نفوذ آن

مقالاتی که به این موضوع می پردازند در واقع تاثیر بالقوه ایجاد رابطه ایران-آمریکا را بر روابط منطقه ای و بین المللی ایران می سنجند.

همکاری هوشمندانه با روسیه ایران را قادر ساخت تا بازی را در عراق و سوریه تغییر دهد. این سوال مطرح می شود که آیا این رابطه با روسیه همچنان ادامه خواهد یافت یا اینکه در سایه همکاری زینباید ایران با آمریکا از دست خواهد رفت؟ پاسخ به این پرسشها توسط کارینا فایزولینا محقق و متخصص روسی در زمینه روابط بین الملل داده شد، در مقاله ای تحت عنوان: روابط ایران-روسیه به دنبال ایجاد رابطه ایران-آمریکا.

روابط ایران با ترکیه اهمیت بیشتری یافته است و در بافت تغییر و تحولات منطقه ای که در دنیای عرب شاهد آن هستیم بسیار تاثیر گذار شده است، دکتر محمد جابر تالجبی محقق و متخصص امور ترکیه این موضوع را در مقاله ای تحت عنوان "ایجاد رابطه نزدیک ایران-آمریکا و روابط ایران-ترکیه: فرصت ها و تهدیدهای بالقوه"، مطرح می کند.

دکتر سباستین پیروس، استاد محقق در زمینه امور بین الملل در دانشگاه جرج واشنگتن هم نقش مهمی را مطرح می کند که ایران می تواند در افغانستان و آسیای مرکزی (قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان) ایفا کند. او در مقاله اش تحت عنوان "نقش رو به رشد ایران در آسیای مرکزی؟ محاسبه سود و زیان های سیاسی، اقتصادی و ژئوپلیتیکی" این موضوعات را بررسی می کند.

۵. خلاصه و نتیجه گیری :

بخش جمع بندی، مخاطب را به مرور جامعی از یافته ها و نتایج این پروژه هدایت می کند.

ایران در سیاست جهانی بعد از روحانی:

نوشته : آرشین ادیب مقدم*

۱. پیشینه کردن استقلال اقتصادی:	۱
- تلاش جدی برای حصول خودکفایی اقتصادی در سالها اخیر	۱
- تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی	۱
۲. تخصیص پشتیبانی های مادی و معنوی برای حل بحران فلسطین	۱
- سازماندهی مقاصد و حمایت از فلسطین	۱
- حمایت از جبهه آزادی بیت المقدس در جمعه آخر ماه رمضان	۱
۳. احیای تاریخ غنی کشور:	۱
- پایان بخشیدن به هژمونی آمریکا و شدد عمل و گستاخی اسرائیلی ها	۱
- اشتراک منافع یا امریکا برای باز کردن گره های عمیق تر	۱
۴. تقویت جهان سوم:	۱
- سهولت برای عضویت در (CENTO)	۱
- حمایت از جنبش عدم تعهد (NAM)	۱
۵. تقویت روح اسلامی :	۱
- سازماندهی هفته وحدت میان سنی و شیعه	۱

*دکتر آرشین ادیب مقدم، رئیس مرکز مطالعات ایران در دانشگاه لندن است.